

شناسایی و برآورد خسارت برآمده از کاهش بوته در پنبه*

دکتر مرتضی عرب سلمانی، عبداله بانسانی**
بازنگری: ح. ر (فراوند)

چکیده

این مقاله، فشرده فرایندها و یافته‌های برگرفته از چندین طرح پژوهشی است که هدف آن، شناسایی عوامل از بین برنده بوته‌ها و بررسی و نمایان ساختن تأثیر کاهش تعداد بوته بر عملکرد پنبه و تعیین روش اندازه‌گیری خسارت برآمده از کاهش بوته در مرحله رویشی در منطقه‌های مورد پژوهش بوده است. طرحهای انجام گرفته در چارچوب طرح بلوکهای تصادفی کامل با چهار تکرار در مناطق موردنظر که دربرگیرنده: گنبد، کارکنده، هاشم‌آباد و ورامین بوده، به مدت دو سال و با شش رقم پنبه در چهار تکرار اجرا شده که ارقام پنبه به کار رفته نیز، از نظر فرم رویشی با هم متفاوت بوده است. در این فرایند، عملکرد در تیمارها اندازه‌گیری، و با آزمون چنددامنه‌ای دانکن مقایسه شدند. ارتباط میان میزان عملکرد کرتها با تراکم بوته نیز، محاسبه و ثبت گردیدند. تعداد کل کرتهای آماربرداری شده برابر با ۲۴۰ و مساحت هر کرت نیز، ۵۰ متر مربع و تعداد بوته در هکتار نیز، میان ارقام ۵۰۰۰ تا ۱۶۶۰۰ عدد، متغیر بود. نتایج و یافته‌های به‌دست آمده نشان داد، چنانچه پنبه با تراکم توصیه شده (۸۰ × ۲۰) کاشته شود، در ارقام با فرم رویشی بسته، کاهش تعداد بوته، به میزان ۵ درصد و ۱۰ درصد در هکتار و در ارقام با فرم رویشی باز، در مرحله رشد رویشی، کاهش عملکرد پنبه روی نمی‌دهد. در کشت مخلوط طالبی و پنبه و فواصل کاشت (۱۵۰ × ۵۰)، کاهش عملکرد برگرفته از کاهش تعداد بوته نیز، ۳۳ درصد بیشتر از فواصل کاشت توصیه شده (۸۰ × ۲۰) است.

کلیدواژه‌ها:

برآورد خسارت، پنبه، کاهش تعداد بوته، تراکم بوته و بیمه.

* این مقاله، برگرفته از نتایج چندین طرح تحقیقاتی اجرا شده است که گزارش نهایی آنها نیز، دسترسپذیر است.

** اعضای هیئت علمی بخش تحقیقات پنبه و گیاهان لیفی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان تهران.

Email: mortezaarabsalmani@yahoo.com